

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

**Geismar, Justus Moritz von
Coloniæ Agrippinæ, 1691**

Ad tit. XXV. de except.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

jurasti tantummodo, parum aliquid non ferves, non esse grave. v. g. jurasti non habiturum vinum, non peccas mortaliter parum bibendo, quia tunc excusat parvitas materiae. Et sic excusantur qui jurant servare statuta alicujus Collegii, si postea parvum aliquod statutum violant, sic etiam, qui ex summa quam alteri se daturum juravit, parum detrahit, venialiter tantum peccat. Alias Navarra omnino tenet contrarium, & dicit contravenientem juramento promissorio nunquam peccare mortaliter.

Ad nu. 79. in fin. adde: Hic tamen notandum, quod absolutio à juramento ad effectum agendi, requirat citationem illius, in cujus gratiam pars juravit. *Trivis. l. 1. de cis. 64.*

Ad nu. 83. in fin. adde: Exemplum si quis promississet Caja diviti, sana, bonae famae matrimonium cum juramento, non tenetur si illa fiat pauper, infirma, mala fama.

Ad n. 84. in fin. adde: Objicies, volere infamare & proferre verba infamatoria sunt idem, ergo etià jurare, & proferre verba juratoria sunt idem. Resp. nego consequentiam, quia in antecedenti totum consistit in prolatione verborum, non etià in nostro casu, ubi Deus cognoscit animum & intentionem hominis jurantis, homo autem capit verba injuriatim pro ut sonat vid. P. Kichl. d. 9. sect. 6.

Objicies 2. qui scit alterum fidei jurasse, potest in conscientia retinere, ergo solus consensus exterior illum obligavit. Resp. Nego antecedens, nisi dicas per modum poenae id fieri, de quo textus non est. Taliter autem jurato-

ria verba proferens, lege veracitatis implere non tenetur, & Judice interrogante potest respondere, se non jurasse. P. Kichl. d. 10. 10. qui d. sp. 10. sect. 11. addit, quod promissorium juramentum ut juramentum est, inducat ex natura sua obligationem religionis, non justitiae, quia ex natura sua tantum petit, ut ex reverentia erga Deum, id facias, quod jurasti, & hoc posse fieri sine obligatione justitiae demonstrat ex juramento comminatorio, & solvendis usuris.

Ad num. 85. ad haec verba, sic multa leguntur in sacra Scriptura; adde: Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censetur tunc esse expediens.

A D T I T. XXV.

De Exceptionibus

A*D num. 2. in fine adde:* Ubi quaeres primò. An Exceptio personalis competat hæredibus. Resp. eam nec fidejussori competere, nec obstat eam competere defensori, quia in primis quoad fidejussorem est differentia, quod is conveniatur ex propria & alia obligatione, quam principalis, cujus personam fidejussor non repræsentat, & licet hæres sit eadem persona cum defuncto, tamen ipsi exceptio personalis nequaquam prodest, sicut prodest defensori, quia defensor repræsentat personam alterius vivi, hæres autem mortui,

tui, & sic eo tempore vellet uti privilegio, quo illud jam extinctum est & cessat, defensor autem in illo tempore utitur quò durat adhuc privilegium. Neque obstat si dixeris hoc modo privilegium personale quod fideiussori non prodest, nec prodesse principali, cum Fideiussor excussus regressum suum habeat contra principalem, sicut potest esse casus in materia competentia, quæ exceptio postea fideiussori opponi non potest. Respondetur, quod verum sit fideiussori directè non prodesse similem exceptionem personalem, id est, quod fideiussor conventus non possit in persona propria eam opponere, prodesse tamen ipsi per indirectum, hoc est, quod Fideiussor conventus denunciare debeat suo principali se esse conventum, & petere ut is in iudicio compareat & causam defendat, quo factò principalis in iudicio comparere tenetur, & protestari ne fideiussor excutiatur, cum suâ intererit ipsum non excuti, & hoc modo salvabitur etiâ fideiussor, qui si denuntiatione negligat facere, damnâ quod postea patitur, suâ debet facilitati imputare.

Quæres secundo. An Exceptio moratorii prodest fideiussori? Resp. quod sic, ratio, quia aliâs esset inutilis ipsi principali, cum fideiussor excussus rectè conveniret principalem, qui illi obijcere cum effectu non potest moratorium, quod quidem competit cõtra creditores respectu moratorii anteriores, non autem quoad creditores posteriores, qualis est fideiussor, qui primò creditor fit per solutionem. Quibus nihil obstat, quod cessionis beneficium non

prodest fideiussori, quia fideiussor in illum casum accipitur, qui fortè debitor cedat bonis, ut mirum non sit, eo in casu beneficium hoc tunc personale esse, neque transire in fideiussorem §. *fin. In sit. de replicat.*

Ad num. 5. in fin. adde: Judex ad proponendas Exceptiones dilatorias debet certum terminum statuere, post quem reus eas opponens non est audiendus, nisi in tribus casibus exceptis, ita Gonzalez ad cap. pastoral s. 4. h. t. Notandum tamen, quod Exceptio excommunicationis etsi dilatoria sit, possit opponi in quacunque parte litis, ideoque à quibusdam dicitur esse anomala. Gonzal. ad cap. Exceptionem 12. h. t.

Ad num. 9. in fin. adde: Et observandum, quod si reus excipiat de excommunicatione actoris, non obstat reo replicatio de communicatione cum excommunicato actore, ita Gonzal. ad cap. à nobis 2. h. t.

Potest etiam excommunicatus pro Ecclesiæ suæ defensione opponere contra Electum, excommunicationis exceptionem, nec repellatur simili excommunicationis replicatione. Gonzal. ad cap. dilecti 8. h. t.

A. D. T. I. T. XXVI.

De Prescriptionibus.

Ad num. 4. circa finem ante hæc verba, & hoc quoad res immobiles: *adde:* Per tricennale possessionem loca unius Diocesis præscribuntur ab alio Prelato ipsius Provincia. Gonzal. ad cap. 3. h. t.

Paro-